

Teoretický rozbor stanovení pracovní třídy a účinnosti výkonového zesilovače

Ing. Tomáš Kavalír, OK1GTH kavalir.t@seznam.cz, <http://ok1gth.nagano.cz>

Uvedený článek je volným pokračováním předchozího článku na téma anodové obvody pro VKV a UKV. Cílem tohoto povídání je stručně seznámit čtenáře se základními postupy výpočtu ohledně pracovní třídy, účinnosti zesilovače a věcí souvisejících s návrhem anodových obvodů tentokrát pro oblast KV elektronkových zesilovačů. Opět bylo použito celé řady zjednodušení, ale uvedené odvozené vztahy je i tak možno úspěšně použít při vlastním návrhu výkonového zesilovače.

Při vlastním teoretickém rozboru musíme začít aproximací převodní charakteristiky daného aktivního prvku. Pro účely odvození a výpočtu tzv. Schulzových koeficientů (koeficienty rozkladu pro poloviční úhel otevření) a pro účely stanovení účinnosti a volby pracovní třídy byla zvolena aproximace převodní charakteristiky po lineárních úsecích. Tato aproximace se pro potřeby výpočtu u zesilovačů osazených elektronkami běžně využívá. Existuje ještě aproximace převodní charakteristiky kvadratickou závislostí a aproximace pomocí exponenciálních funkcí, které jsou výhodnější především pro výpočty zesilovačů osazených unipolárními a bipolárními tranzistory [1].

Koeficienty Fourierovy řady nám určují velikost stejnosměrné složky a především amplitudy první a vyšších harmonických [1]:

$$I_0 = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} i_2(\omega t) d(\omega t) \quad (1)$$

$$I_n = \frac{1}{\pi} \int_{-\pi}^{\pi} i_2(\omega t) \cos(n\omega t) d(\omega t) \quad (2)$$

Dosadíme za $i_2(\omega t)$ a za I_m :

$$i_2(\omega t) = S_0 U_1 (\cos \omega t - \cos \Phi) \quad (3)$$

$$I_m = S_0 U_1 (1 - \cos \Phi) \quad (4)$$

kde S_0 představuje strmost převodní charakteristiky, U_1 maximální hodnotu budícího napětí a Φ nám symbolizuje úhel otevření. Pro jednotlivé složky výstupního proudu pak obdržíme:

$$I_0 = I_m \frac{1}{\pi} \frac{\sin \Phi - \Phi \cos \Phi}{1 - \cos \Phi} \quad (5)$$

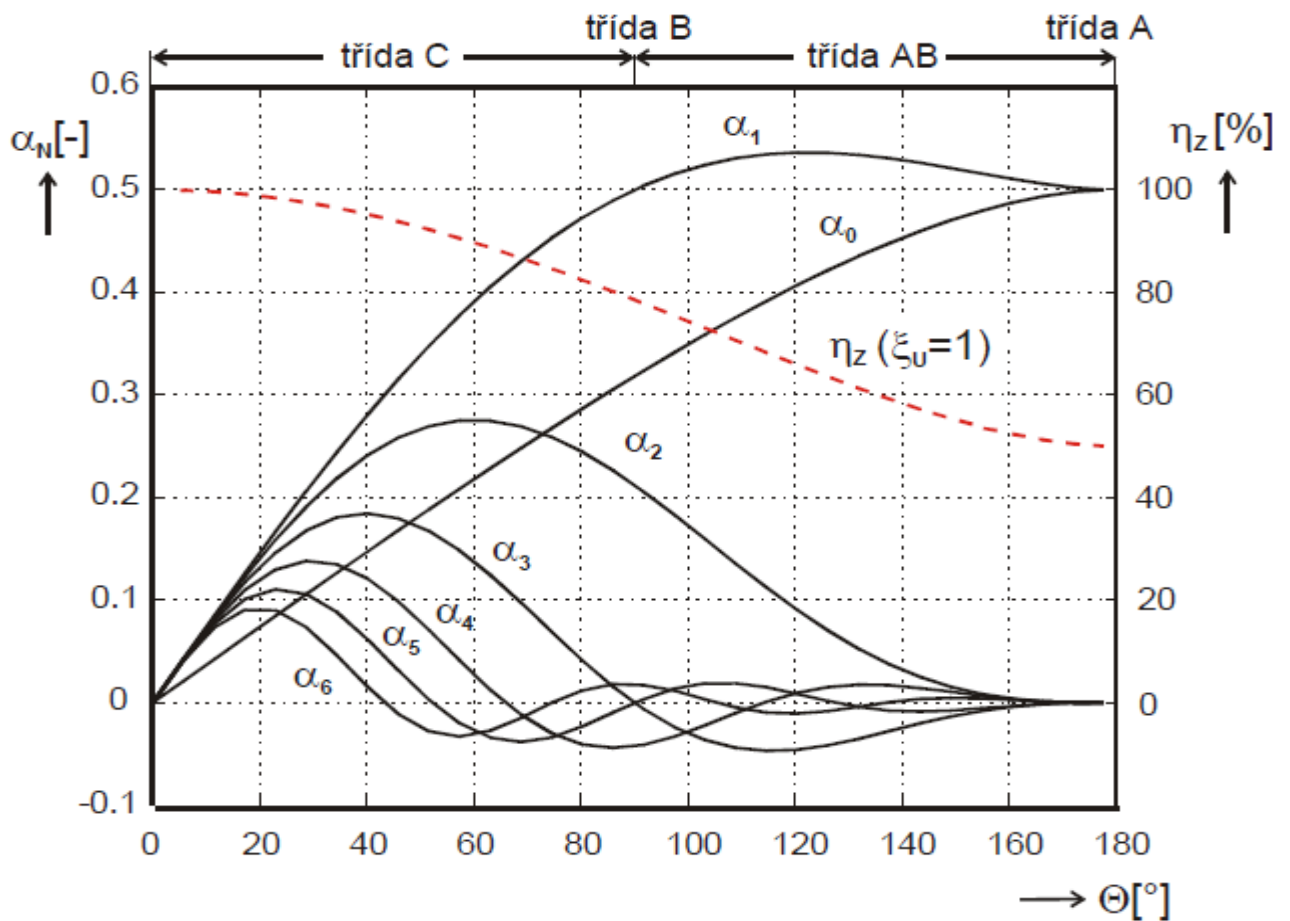
$$I_1 = I_m \frac{1}{\pi} \frac{\Phi - \cos \Phi \sin \Phi}{1 - \cos \Phi} \quad (6)$$

$$I_n = I_m \frac{2}{\pi} \frac{\sin n \Phi \cos \Phi - n \cos n \Phi \sin \Phi}{n(n^2 - 1)(1 - \cos \Phi)} \quad (7)$$

Jak si ukážeme později, je výhodné nahradit funkce úhlu otevření tzv. koeficienty rozkladu α :

$$\alpha_0 = \frac{I_0}{I_m}, \quad \alpha_1 = \frac{I_1}{I_m}, \quad \alpha_n = \frac{I_n}{I_m} \quad (8)$$

Tyto koeficienty rozkladu pro poloviční úhel otevření jsou vyneseny v tzv. Schulzově diagramu:

Obr.8 Schulzův diagram - převzato z Radiové přijímače a vysílače [2].

Z tohoto digramu, případně přímým výpočtem pomocí uvedených rovnic je možné následně určit další podstatné parametry pro konkrétní úhel otevření, potažmo konkrétní pracovní třídu.

Potlačení n -té harmonické b_n je možné vypočítat pomocí tohoto vztahu, který platí za předpokladu, že provozní Q_p se nemění pro harmonické kmitočty:

$$b_n = 20 \log \frac{\alpha_1}{\alpha_n} \left(n - \frac{1}{n}\right) Q_p \quad (9)$$

kde n je konkrétní harmonická, u které chceme znát hodnotu potlačení v dB.

Pro zvolenou pracovní třídu AB, respektive pro úhel otevření 100° a po dosazení do vzorců, případně odečtením konkrétních hodnot přímo ze Schulzova digramu pro daný uhel otevření a pro $Q_p \div 20$:

$$\frac{\alpha_1}{\alpha_2} \cong 3, \quad \frac{\alpha_1}{\alpha_3} \cong 20, \quad \frac{\alpha_1}{\alpha_4} \cong 17 \quad (10)$$

což odpovídá potlačení druhé harmonické o cca 39, třetí 60 a čtvrté 62 dB. Hodnoty jsou to velmi přibližné a nerespektují nelineární převodní charakteristiku použité elektronky a v reálu musíme počítat s horšími hodnotami.

Dalším podstatným údajem nutným pro další výpočty je tzv. dynamická impedance elektronky R_d v daném pracovním bodě. Nejjednodušeji můžeme definovat jako poměr okamžité hodnoty napětí první harmonické a okamžité amplitudy anodového proudu:

$$R_d = \frac{U_{an}}{I_n} \quad (11)$$

Rozkmit anodového napětí se může blížit až hodnotám stejnosměrného anodového napětí a definujeme tzv. činitel využití anodového napětí ξ :

$$\xi = \frac{U_{an}}{U_{a0}} \quad (12)$$

který může u velikých elektronek s vysokým výstupní výkonem dosahovat až hodnoty $\xi=0,95$. Vztah pro výpočet dynamického anodového odporu pro první harmonickou nám tak přechází:

$$R_d = \frac{\alpha_0}{\alpha_1} \xi \frac{U_{a0}}{I_{a \max}} \quad (13)$$

Po dosazení a odečtení hodnot koeficientů ze Schulzova diagramu pro daný úhel otevření 100° (třída AB), pro daný činitel využití anodového napětí cca $\xi=0,9$ a pro hodnoty anodového napětí $U_{a0} = 3000$ V při max. anodovém proudu $I_{a \max} = 1$ A nám vychází dynamický anodový odpor cca 1800 Ω . Hodnoty byly zvoleny pro reálný zesilovače osazený například elektronkou GS35b.

Uvedené vztahy se často zjednodušují pro dané pracovní třídy a R_d se tak dá přibližně stanovit [3]:

$$\begin{aligned} \text{Tř.A: } R_d &= 0,8 \frac{U_{a0}}{I_{a \max}} & \text{Tř.AB: } R_d &= 0,6 \frac{U_{a0}}{I_{a \max}} \\ \text{Tř.B: } R_d &= 0,55 \frac{U_{a0}}{I_{a \max}} & \text{Tř.C: } R_d &= 0,5 \frac{U_{a0}}{I_{a \max}} \end{aligned} \quad (14)$$

Pro potřeby další analýzy je potřeba určit tzv. provozní činitel kvality Q_p . Tento činitel nám reprezentuje zatížení rezonančního obvodu reálnou impedancí elektronky a zejména zatlumení obvodu výstupní zátěží (anténou). Často proto volíme tzv. kapacitní vazbu do antény, u které je možné snadněji nastavit provozní Q_p . Toto volíme v rozsahu cca 5-30, kdy nižší hodnoty nám zaručují lepší přenos z hlediska účinnosti, ale menší potlačení harmonických produktů. Naopak vyšší hodnoty Q_p zaručují lepší potlačení, ale zároveň se zvyšují cirkulační proudy a klesá účinnost. V pásmech VKV a UKV je nejnižší možná hodnota Q_p dána především velikostí parazitní kapacity anodové chladiče, anodového obvodu a konstrukce elektronky a pod tuto limitní hodnotu není možné jít. V pásmech KV je tato kapacita v porovnání s pracovním kmitočtem relativně malá a je možné anodový obvod snáze navrhnout s potřebným provozním Q_p . Tento činitel je definován:

$$Q_p = \frac{R_d}{X_a} \quad (15)$$

kde R_d je dynamický anodový odpor a X_a je kapacitní reaktance systému elektronky a rozptylové konstrukční kapacity anodového obvodu. Tuto je možné vypočítat:

$$X_a = \frac{1}{j2\pi f (C_a + C_{roz} \dots)} \quad (16)$$

V případě reálné konstrukce anodového boxu zesilovače pro 144 MHz s elektronkou GS35 při použití anodového obvodu s jednozávitovým rezonátorem je možné uvažovat konstrukční kapacitu elektronky a rozptylové kapacity rezonátoru cca 10-12 pF. Výsledné provozní Q_p se tak při uvažování dynamického odporu elektronky ($R_d \div 1800 \Omega$) pohybuje okolo 20.

Stanovení anodové účinnosti zesilovače

Dalším podstatným bodem návrhu je stanovení anodové účinnosti. Z té je pak možné určit například celkovou účinnost η_c , do které je započítán celý blok zesilovače včetně podpůrných obvodů, žhavení, účinnosti anodového zdroje atd.

$$\eta_c = \frac{P_{out}}{\sum P_p + P_z + \dots P_n} \quad (17)$$

Anodová účinnost je samozřejmě dána především volbou pracovní třídy, tj. úhlem otevření. Nejednodušeji můžeme definovat anodovou účinnost jako poměr výstupního výkonu P_u první harmonické a stejnosměrného příkonu zesilovače P_p :

$$\eta_a = \frac{P_u}{P_p} \quad (18)$$

Stejnoseměrný příkon zesilovače bez uvažování žhavení lze definovat:

$$P_p = \alpha_0 \times I_{amax} \times U_{a0} \quad (19)$$

a výstupní výkon je dán především hodnotou napětí první harmonické a amplitudou první harmonické anodového proudu. Zároveň ve vztahu musíme respektovat činitel využití anodového napětí ξ . Výsledný vztah tak bude definován:

$$P_u = \frac{1}{2} \times \frac{\alpha_1}{\alpha_0} \times \xi \times P_p \quad (20)$$

Teoretická dosažitelná účinnost pro daný úhel otevření 100° by byla cca 75 %, ale vzhledem k činiteli využití cca $\xi=0,9$ je vypočítaná hodnota cca 66 %. Tato hodnota bude ve výsledné

celkové účinnosti zesilovače ještě snížena započítáním žhavení, energetickému přenosu anodového obvodu atd.

Účinnost přenosu anodového obvodu η_{rez} je definována poměrem tzv. pracovního činitele kvality při zatížení Q_p a činitele kvality naprázdno Q_n a základní vztah po odvození má následující podobu:

$$\eta_{rez} = 1 - \frac{Q_p}{Q_n} \quad (21)$$

Z tohoto vztahu je patrné, že je žádoucí mít co největší poměr mezi činitelem Q_p a Q_n a pokud stanovíme podmínku, že účinnost přenosu anodovým obvodem má být alespoň 95 %, tak nám předchozí vztah nabývá následujícího tvaru a činitel kvality naprázdno musí dosahovat alespoň následující hodnoty:

$$Q_n = \frac{Q_p}{0,05} \quad (\text{tj. alespoň } Q_n = 400 \text{ pro } Q_p = 20) \quad (22)$$

V reálném zařízení elektronkového zesilovače pro VKV a UKV při dodržení podmínek konstrukce vf. techniky a při použití kvalitních materiálů můžeme počítat s nezatíženým činitelem jakosti naprázdno $Q_n = 600 - 1000$. Konkrétní hodnota se změní na reálném anodovém obvodu při minimální anténní vazbě a vypočítá se z rozdílu poklesu amplitudy o – 3 dB oproti provoznímu kmitočtu f_0 .

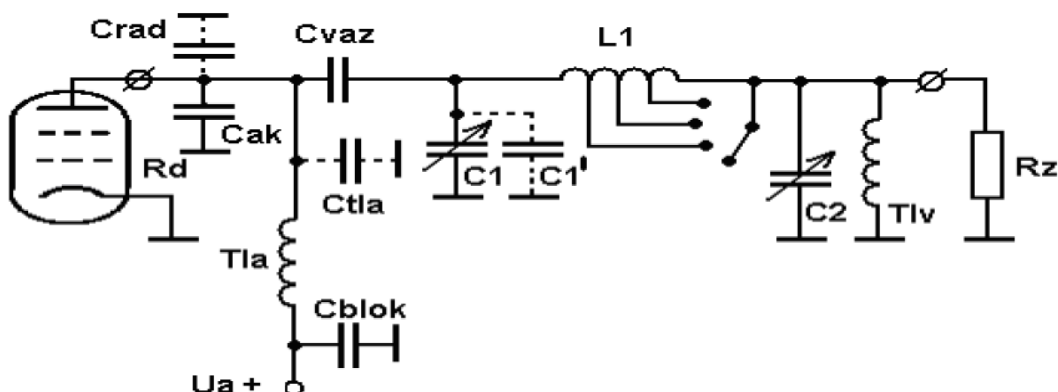
$$Q_n = \frac{f_0}{B_{-3dB}} \quad (23)$$

Teoretický rozbor širokopásmového elektronkového KV zesilovače

Teoretický rozbor ohledně pracovní třídy, účinnosti, výpočet Schulzových koeficientů případně i teorie ohledně volby pracovního činitele kvality Q_p byl proveden v předcházející kapitole. Zde se proto soustředím pouze na zjednodušený teoretický rozbor ohledně výstupního anodového obvodu, který je principiálně naprosto odlišný a používá se jiná topologie. Vzhledem ke kmitočtovému rozsahu, pro který je zesilovač navržen, tak na většinu součástí můžeme pohlížet jako na součástky se soustředěnými parametry. Funkce a použití anodového obvodu je identická jako u anodového obvodu používaného v oblasti VKV a UKV elektronkových zesilovačů. Vzhledem k délce vlny se nepoužívají části vedení, nahrazující prvky L a C, ale různé topologie přizpůsobovacích členů ve formě T a π článků a jejich

modifikací. V tranzistorové technice je možné tento výstupní obvod realizovat například pomocí speciálního širokopásmového transformátoru (tzv. transformátory lineární nebo Ruthrfovy) s jejichž pomocí je možné realizovat tento výstupní obvod s šířkou pásma až přes dvě dekády. V technice elektronkových zesilovačů není toto řešení možné a používají se tak anodové obvody přeladované a aby se dosáhlo potřebné širokopásmovosti, tak navíc dochází k rozdělení na několik segmentů, které se následně přepínají. Tyto anodové obvody komplikují mechanické provedení a obsluhu zesilovače, ale jejich výhodou je při vhodné zvolené topologii a vhodné zvolenému pracovnímu činiteli kvality Q_p lepší potlačení harmonických produktů a není tak ve většině případů nutné zařazovat externí filtrační členy, na rozdíl od tranzistorových širokopásmových zesilovačů. V současnosti existují i moderní elektronkové zesilovače s plně automatickým řízením, kdy jednotlivé laditelné prvky L a C ve formě π článku jsou ovládány krokovými motory a celý koncový stupeň je řízen mikroprocesorem. Je tak možný plně automatický provoz bez zásahu obsluhy, kdy zesilovač po přeladění testuje a nastavuje výstupní anodový obvod na optimální parametry a jednotlivé pozice prvků si následně uloží do paměti. Při dalším přeladování je tak zaručeno, že tato změna je velmi rychlá a pohybuje se do 1 sekundy. Příkladem může být moderní koncový stupeň Acom 2000 s plně automatickým provozem určený pro pásmo 1,8-30 MHz s výstupním výkonem 2000 W, který je osazen dvojicí tetrod 2xGU74b.

V dalším teoretickém rozboru se zaměřím pouze na anodový obvod konfigurace π , který je v oblasti výkonových elektronkových zesilovačů pro oblast KV používán nejčastěji. Pro dodatečné potlačení harmonických produktů se v některých případech tento článek modifikuje na konfiguraci π -L. Na obr.10 je naznačeno základní provedení anodového obvodu včetně naznačení parazitních rozptylových kapacit, které v zapojení musíme uvažovat.

Obr.10 Provedení anodového obvodu ve formě π článku.

Pro potřeby návrhu a realizace π článku byly odvozeny a upraveny vztahy pro výpočet jednotlivých hodnot C1, L1 a C2 pro zvolené provozní Q_p . V platnosti zůstávají i doporučené

hodnoty Q_p , které by se měli pohybovat v intervalu cca 5-30, kdy doporučená hodnota a vhodným kompromisem mezi účinností přenosu a filtrací vyšších harmonických je okolo 12. Při teoretickém rozboru π článku zatíženého impedancí R_z , kdy na vstupu máme dynamický anodový odpor R_d , nám po odvození vyjdou tyto reaktance:

$$X_{C1} = \frac{R_d}{Q_p} \quad (24)$$

$$X_{C2} = \frac{R_z}{\sqrt{\frac{R_r}{R_d} (Q_p^2 + 1) - 1}} \quad (25)$$

$$X_{L1} = \frac{R_d}{Q_p + \frac{1}{Q_p}} \left(1 + \frac{R_z}{Q_p + X_{C2}}\right) \quad (26)$$

vše musí platit za podmínky, že:

$$Q_p^2 \geq \frac{R_d}{R_z} - 1 \quad (27)$$

Po přepočtu na konkrétní hodnoty $C1$, $C2$ a $L1$ pro daný kmitočet nám uvedené vztahy přecházejí na:

$$C1 = \frac{Q_p}{2\pi f R_d} \quad (28)$$

$$C2 = \frac{\sqrt{\frac{R_z}{R_d} (1 + Q_p^2) - 1}}{R_z 2\pi f} \quad (29)$$

$$L1 = \frac{R_d (Q_p + (R_z 2\pi f C2))}{(1 + Q_p^2) 2\pi f} \quad (30)$$

a vše opět musí platit za podmínky, že:

$$Q_p^2 \geq \frac{R_d}{R_z} - 1 \quad (31)$$

Aby výpočet parametrů jednotlivých hodnot byl univerzální a aby bylo možné snáze anodový obvod ve formě π článku pro KV zesilovač následně optimalizovat, vytvořil jsem program pro výpočet a optimalizaci [4] a [5]. Nejprve musíme v programu nadefinovat vstupní parametry, tj. zvolíme zatěžovací impedanci R_z (zpravidla volíme 50Ω), dynamický anodový odpor R_d , dále zvolíme Q_p a kmitočet, pro který chceme výpočet provést. Program následně provede výpočet jednotlivých prvků C_1 , C_2 a L_1 a zároveň nám vypočte a zobrazí optimalizační tabulky, ze kterých následně můžeme odečíst a optimalizovat hodnoty prvků s ohledem na realizovatelnost, případně upravit provozní Q_p . Především na vyšších pásmech totiž v případě vyšších transformovaných poměrů, tj. kdy nám dynamický anodový odpor vychází poměrně vysoký a při dané počáteční kapacitě C_1 , rozptylových kapacitách na straně elektronky a konstrukčních kapacitách, se může ukázat, že daný obvod pro dané Q_p není realizovatelný. V tom případě musíme přistoupit ke změně Q_p , případně návrhu s jinou elektronkou nebo volbou ladícího kondenzátoru s menší počáteční kapacitou atd. V následující tabulce jsou zobrazeny vypočítané hodnoty pro zadané $Q_p=12$ a $R_d = 1200 \Omega$ (pro GU78b).

subpásmo	C1 (pF)	C2 (pF)	L1 (uH)
1,8 MHz	885	3900	10
3,5 MHz	454	2043	5,36
7 MHz	227	1021	2,68
14 MHz	113	510	1,34
21 MHz	75	340	0,89
28 MHz	57	255	0,67

Tab.1 Vypočítané hodnoty součástek pro výstupní π článek

Na dalších obrázcích jsou zobrazeny vypočítané optimalizační tabulky pro zadaný kmitočet, tj. zde konkrétně 28 MHz. V případě změny kmitočtu program přepočítá všechny hodnoty pro nové zadání.

Dynamická impedance Rd: [Ω]	Kapacita kondenzátoru C1 v pF pro kmitočet: 28 MHz									
	Volba Q obvodu:									
	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22
400	56,869882	85,30482	113,7398	142,1747	170,6096	199,0446	227,4795	255,9145	284,3494	312,7843
600	37,913254	56,869888	75,82651	94,78314	113,7398	132,6964	151,653	170,6096	189,5663	208,5229
800	28,434941	42,65241	56,869888	71,08735	85,30482	99,52229	113,7398	127,9572	142,1747	156,3922
1000	22,747953	34,12193	45,49591	56,869888	68,24386	79,61783	90,99181	102,3658	113,7398	125,1137
1200	18,956627	28,43494	37,91325	47,39157	56,869888	66,3482	75,82651	85,30482	94,78314	104,2614
1400		24,37281	32,49708	40,62134	48,74561	56,869888	64,99415	73,11842	81,24269	89,36696
1600		21,32621	28,43494	35,54368	42,65241	49,76115	56,869888	63,97862	71,08735	78,19609
1800		18,95663	25,2755	31,59438	37,91325	44,23213	50,55101	56,869888	63,18876	69,50763
2000		17,06096	22,74795	28,43494	34,12193	39,80892	45,49591	51,18289	56,869888	62,55687
2200		15,50997	20,67996	25,84995	31,01994	36,18992	41,35991	46,5299	51,69989	56,869888
2400		14,21747	18,95663	23,69578	28,43494	33,1741	37,91325	42,65241	47,39157	52,13072
2600		13,12382	17,49843	21,87303	26,24764	30,62224	34,99685	39,37146	43,74606	48,12067
2800			16,24854	20,31067	24,37281	28,43494	32,49708	36,55921	40,62134	44,68348
3000			15,1653	18,95663	22,74795	26,53928	30,3306	34,12193	37,91325	41,70458
3200			14,21747	17,77184	21,32621	24,88057	28,43494	31,98931	35,54368	39,09804
3400			13,38115	16,72644	20,07172	23,41701	26,7623	30,10758	33,45287	36,79816
3600			12,63775	15,79719	18,95663	22,11607	25,2755	28,43494	31,59438	34,75382
3800			11,97261	14,96576	17,95891	20,95206	23,94521	26,93837	29,93152	32,92467
4000			11,37398	14,21747	17,06096	19,90446	22,74795	25,59145	28,43494	31,27843
4200			10,83236	13,54045	16,24854	18,95663	21,66472	24,37281	27,0809	29,78899
4400			10,33998	12,92497	15,50997	18,09496	20,67996	23,26495	25,84995	28,43494

Tab.2 Optimalizační tabulka pro 28 MHz – C1 [pF].

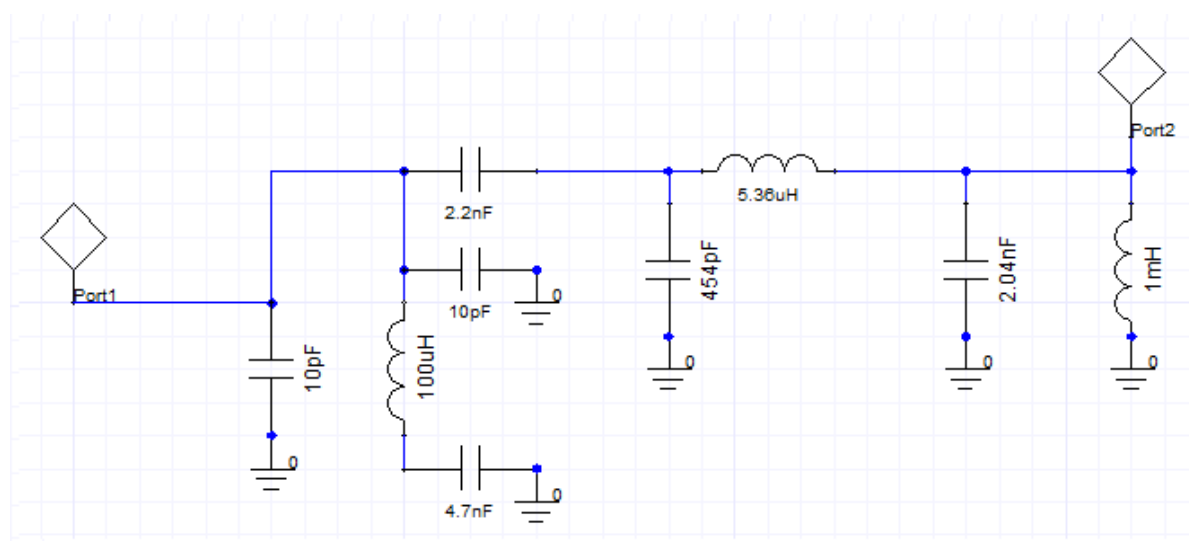
Dynamická impedance Rd: [Ω]	Kapacita kondenzátoru C2 v pF pro kmitočet: 28 MHz									
	Volba Q obvodu:									
	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22
400	120,6392	216,5541	303,6021	387,8009	470,682	552,8384	634,5517	715,9735	797,1932	878,2669
600	73,4187	164,1692	239,034	309,7538	378,6583	446,5885	513,9309	580,89	647,5846	714,0889
800	28,43494	130,3053	199,0446	262,1572	322,9588	382,553	441,429	499,8406	557,9338	615,7987
1000	#NUM!	104,8629	170,6096	228,8969	284,3494	338,3638	391,5358	444,168	496,432	548,4333
1200	#NUM!	83,7102	148,6615	203,7286	255,3874	305,3724	354,3926	402,8005	450,7932	498,4908
1400		64,48438	130,7477	183,6516	232,5018	279,4323	325,2753	370,4346	415,1334	459,5062
1600		44,95959	115,5033	167,0175	213,7354	258,2732	301,5981	344,1685	386,234	427,9435
1800		18,95663	102,0846	152,8332	197,913	240,5326	281,8105	322,2627	362,1659	401,6837
2000		#NUM!	89,91918	140,4582	184,2795	225,3368	264,9184	303,6021	341,6929	379,3694
2200		#NUM!	78,57703	129,4564	172,3244	212,0956	250,251	287,4347	323,9814	360,0852
2400		#NUM!	67,6887	119,517	161,6879	200,3941	237,3367	273,232	308,4459	343,1883
2600		#NUM!	56,86988	110,4101	152,108	189,9305	225,8331	260,6105	294,6615	328,2121
2800			45,59735	101,9588	143,3882	180,4795	215,4846	249,284	282,311	314,8089
3000			32,83384	94,02181	135,3774	171,8688	206,0961	239,034	271,1527	302,7131
3200			14,21747	86,4815	127,9572	163,9639	197,5154	229,6903	260,9981	291,7181
3400			#NUM!	79,23459	121,0328	156,6581	189,622	221,1182	251,6981	281,6605
3600			72,18469	114,5269	149,8653	182,319	213,2094	243,1331	272,4088	
3800			#NUM!	65,23423	108,3752	143,5153	175,5274	205,8758	235,2054	263,8561
4000			#NUM!	58,27429	102,5236	137,5499	169,1819	199,0446	227,8347	255,9145
4200			#NUM!	51,16785	96,9254	131,9204	163,2284	192,6554	220,9542	248,5106
4400			#NUM!	43,71623	91,53947	126,5856	157,6211	186,6574	214,5078	241,5829

Tab.3 Optimalizační tabulka pro 28 MHz – C2 [pF].

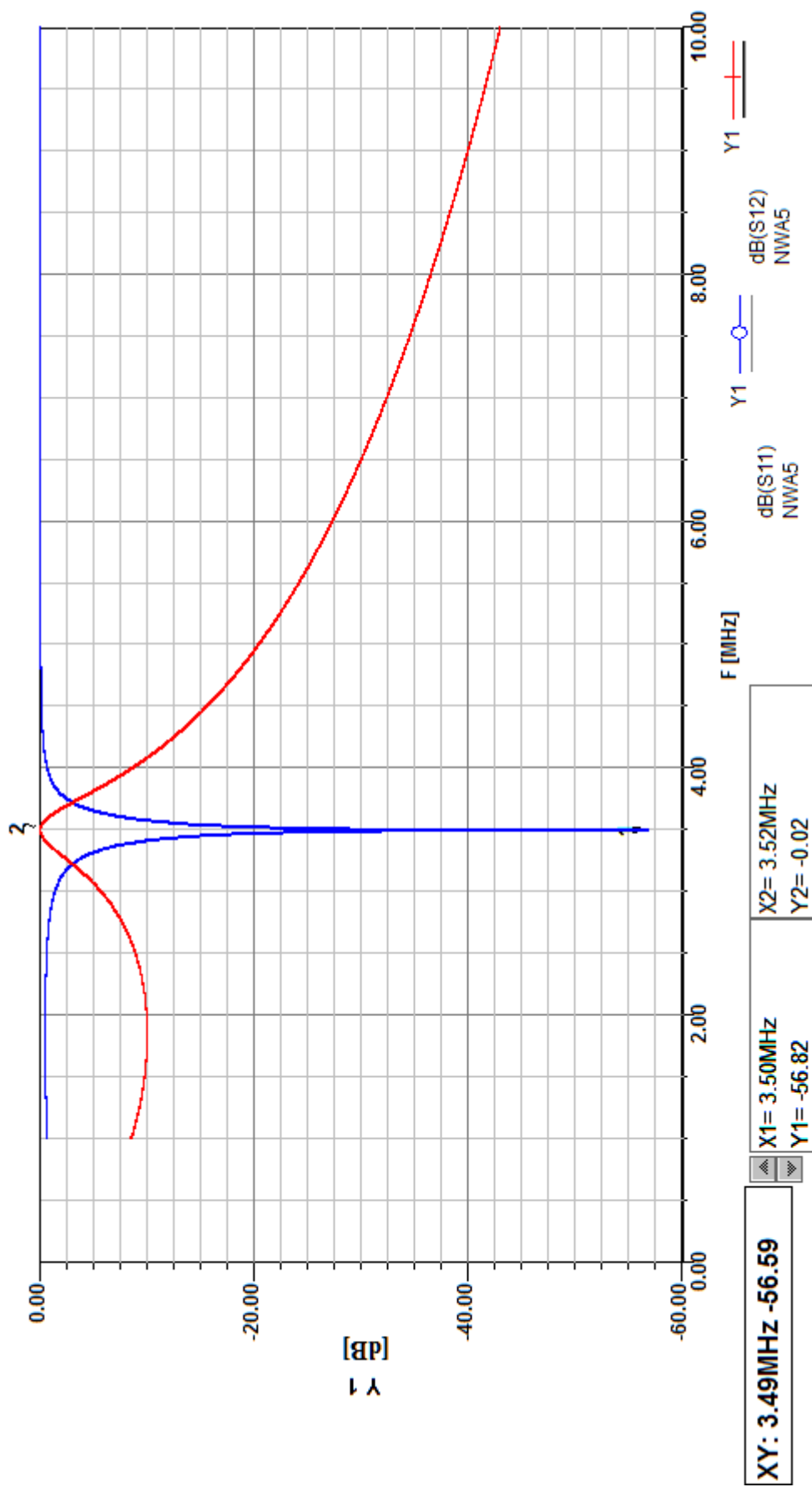
Dynamická impedance Rd: [Ω]	Indukčnost cívky L v uH pro kmitočet: 28 MHz									
	Volba Q obvodu:									
	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22
400	0,835702	0,506933	0,358556	0,275799	0,223485	0,187588	0,161496	0,141705	0,126194	0,113718
600	1,253552	0,760399	0,537833	0,413699	0,335227	0,281382	0,242244	0,212557	0,18929	0,170577
800	1,671403	1,013866	0,717111	0,551598	0,44697	0,375176	0,322992	0,28341	0,252387	0,227436
1000	2,089254	1,267332	0,896389	0,689498	0,558712	0,468971	0,40374	0,354262	0,315484	0,284295
1200	2,507105	1,520799	1,075667	0,827397	0,670454	0,562765	0,484488	0,425114	0,378581	0,341154
1400		1,774265	1,254944	0,965297	0,782197	0,656559	0,565236	0,495967	0,441678	0,398013
1600		2,027732	1,434222	1,103196	0,893939	0,750353	0,645984	0,566819	0,504775	0,454872
1800		2,281198	1,6135	1,241096	1,005681	0,844147	0,726732	0,637672	0,567871	0,511731
2000		2,534665	1,792778	1,378995	1,117424	0,937941	0,80748	0,708524	0,630968	0,56859
2200		2,788131	1,972055	1,516895	1,229166	1,031735	0,888228	0,779376	0,694065	0,625449
2400		3,041598	2,151333	1,654794	1,340909	1,125529	0,968976	0,850229	0,757162	0,682308
2600		3,295064	2,330611	1,792694	1,452651	1,219323	1,049724	0,921081	0,820259	0,739167
2800			2,509889	1,930593	1,564393	1,313118	1,130472	0,991934	0,883356	0,796026
3000			2,689166	2,068493	1,676136	1,406912	1,21122	1,062786	0,946452	0,852885
3200			2,868444	2,206392	1,787878	1,500706	1,291968	1,133638	1,009549	0,909744
3400			3,047722	2,344292	1,89962	1,5945	1,372716	1,204491	1,072646	0,966603
3600			3,227	2,482191	2,011363	1,688294	1,453464	1,275343	1,135743	1,023462
3800			3,406277	2,620091	2,123105	1,782088	1,534212	1,346196	1,19884	1,080321
4000			3,585555	2,75799	2,234848	1,875882	1,61496	1,417048	1,261936	1,13718
4200			3,764833	2,89589	2,34659	1,969676	1,695708	1,4879	1,325033	1,194039
4400			3,944111	3,033789	2,458332	2,063471	1,776456	1,558753	1,38813	1,250898

Tab.4 Optimalizační tabulka pro 28 MHz – L [uH].

Vypočítané hodnoty jsem ověřil simulací a výsledky jsou podle předpokladů. Přesnost výpočtu je dostatečná až do cca 50 MHz.

Obr.11 Schéma anodového obvodu s vypočítanými součástkami pro 3,5 MHz (schéma ze simulátoru).

Obr.12 Výsledek simulace anodového obvodu v pásmu 3,5 MHz (S11 a S12).

Literatura:

- [1] SYROVÁTKA, B. *Výkonová radiotechnika*. Skriptum. Vysoké učení technické v Brně. 1997. ISBN 80-01-00980-7.
- [2] PROKEŠ, A. *Radiové přijímače a vysílače*. Skriptum. Vysoké učení technické v Brně. 2008.
- [3] MAŠEK, V. *Přednášky z amatérské radiotechniky*. Učební text. URRS, Praha 1985.
- [4] KAVALÍR, T. *Výstupní PI - článek KV zesilovače jednoduše a bez matematiky*. Radioamatér. 2009. ISSN 1212-9100.
- [5] Program ke stažení na <http://ok1gth.nagano.cz/programy/pi%20clanek.xls>